С.В. Новицький, к. ф.-м. н, ст. викладач кафедри фізики, Житомирський державний університет ім. І. Франка

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСІВ В КОНТАКТІ МЕТАЛ-ІпР

Для стабільної роботи діода Ганна в екстремальних умовах, особливі вимоги висуваються не тільки до напівпровідникового матеріалу, а й до омічних контактів, за допомогою яких прилад включається в електричне коло. Для створення низькомних надійних омічних контактів використовують багатошарові контактні металізації. Кожен шар металізації виконує певну функцію, а саме: поліпшує адгезію в контактній структурі, легує приповерхневий шар напівпровідника чи забезпечує можливість припайки провідників.

Важливу роль в омічних контактах для діода Ганна, відіграє їх стійкість до γ- та НВЧопромінення, а також збереження малого значення питомого контактного опору при достатньо високих робочих температурах. При довгостроковій роботі приладу і підвищеній температурі між полікристалічними компонентами металізації спостерігається міжзеренна дифузія, що руйнує межу розділу метал-напівпровідник.

Рис 1. Розподіл компонентів контактної структури $TiB_2/Au/Ge/n-n^+-n^{++}-InP$ у вихідному зразку (а) та у зразках, що пройшли швидку термічну обробку при температурах 400°С (б), 450°С (в) та 490°С (г).

Для обмеження дифузії та процесів масоперенесення в контактній металізації, використовують дифузійні бар'єри, в якості яких в технології омічних контактів використовують тугоплавкі метали та їх сплави. Прикладом контактної схеми з дифузійним бар'єром може бути контактна структура Au/TiB₂/Au/Ge/n-n⁺-n⁺⁺-InP, дослідження якої власне ми і проводили. В ролі дифузійного бар'єру було використано TiB₂.

Для визначення оптимальної температури формування омічного контакту було проведено серію швидких термічних обробок (ШТО) контактної структури в інтервалі температур 400-490°С. Встановлено, що із збільшенням температури відпалу відбувається масопереніс Ge y InP, при цьому дифузійний бар'єр ТіВ₂ залишається стабільним при всіх температурах відпалу (рис 1).

Виміряні при кімнатній температурі значення контактного опору суттєво не змінювалося, це дозволяє говорити, що дифузійний бар'єр не несе значного впливу на величину ρ_c , при цьому TiB₂

виконує головну покладену на нього функції – протидія процесам масопереносу верхніх компонентів контактної металізації вглиб напівпровідника.

Нами також було проведено дослідження залежності питомого контактного опору омічних контактів Au/TiB₂/Au/Ge/n-n⁺-n⁺⁺-InP від температури навколишнього середовища $\rho_c(T)$. Вимірювання проводилися методом TLM в інтервалі температур 100–380К. В результаті була отримана зростаюча залежність $\rho_c(T)$ (рис. 2 точки). Така залежність може бути описана моделлю струмопереносу по металічним шунтам, що утворилися на межі розділу метал-напівпровідник внаслідок осадження атомів металу на структурних неоднорідностях (рис. 2 суцільна лінія). Відповідно до цієї моделі, величина контактного опору визначається з формули наведеній в (Sachenko A.V. Mechanism of contact resistance formation in ohmic contacts with high dislocation density / A.V. Sachenko, A.E. Belyaev, N.S. Boltovets, R.V. Konakova, Ya.Ya. Kudryk, S.V. Novitskii, V.N. Sheremet, J. Li, S.A. Vitusevich // J. Appl. Phys.. – 2012. – № 111 – P. 083701.): $R_{cs} = R_{diff} + R_{sh}(T)$, де $R_{diff} \sim L_D / (\mu_n N_d L_D^2 N_{D1})$ – контактний опір, що визначається

відповідно до механізму дифузійного підводу, $R_{sh}(T) = \frac{\rho_0(1+\alpha T)}{\pi r^2 N_{D1}} d_D$ – опір послідовно

включених шунтів, тут L_D – дебаївська довжина екранування, μ_n – рухливість електронів, N_d – концентрація донорів в напівпровіднику, N_{D1} – густина провідних дислокацій (дислокації, що приймають участь у переносі струму), ρ_0 – питомий опір металу при T=0°C, α – температурний коефіцієнт електричного опору металу, πr^2 – площа контакту.

Найкраще узгодження між експериментом та теорією було отримано при густині дислокацій, що

Рис. 2 Температурна залежність ρ_c омічного контакту Au-TiB₂-Ge-Au-n-n⁺-n⁺⁺-InP. Точки – експеремент; лінія – розрахунок.

проросли крізь область просторового заряду вглиб напівпровідника $N_D=1,3\cdot10^8$ см⁻². При цьому для зразка, що пройшов ШТО при температурі 450°С, значення питомого контактного опору було найменше серед всіх зразків $\rho_c=5,2\cdot10^{-5}$ Ом·см²

Отже. основним механізмом деградації контактної металізації до фосфіду індія. сформованої полікристалічними плівками металів або сплавів, є масоперенесення компонентів металізації по межах (границях) зерен. Для підвищення термостійкості омічних контактів до фосфіду індія необхідно між контактоутворюючим матеріалом і верхнім шаром металізації створювати дифузійні бар'єри, що складаються з провідних плівок аморфних сплавів

тугоплавких металів, не взаємодіючих з компонентами металізації і напівпровідника і які суттєво уповільнюють (або виключають) зернограничну дифузію.

Дослідження температурної залежності питомого контактного опору для омічних контактів AuGe-TiB₂-Au до InP показали зростаючу залежність $\rho_c(T)$, що може бути пояснене моделлю струмопереносу в омічних контактах з високою густиною дислокацій в приконтактній області напівпровідника. Встановлена температура формування омічного контакту Au-TiB₂-Ge-Au-n-n⁺-n⁺⁺-InP (450 °C), при якій питомий контактний опір найменший ($\rho_c=5,2\cdot10^{-5}$ Ом·см²).

Особлива подяка, за проведення Оже-спектроскопії досліджуваних структур, висловлюється старшому науковому співробітнику Інституту електрозварки ім. Є.О. Патона НАН України Капітанчуку Леоніду Мусійовичу.